

PIRMĀS INSTANCES TIESAS SPRIEDUMS

(piektā palāta)

2005. gada 30. jūnijā *

Lieta T-347/03

Eugénio Branco, L^{da}, Lisabonā (Portugāle), ko pārstāv B. Belhior [B. Belchior],
advokāts, kas norādīja adresi Luksemburgā,

prasītājs,

pret

Eiropas Kopienu Komisiju, ko sākotnēji pārstāvēja A. Alvišs Vjeira [A. Alves Vieira]
un A. Veimārs [A. Weimar], pēc tam P. Andrade [P. Andrade] un A. Veimārs,
pārstāvji, kas norādīja adresi Luksemburgā,

atbildētāja,

* Tiesvedības valoda — portugāļu.

par prasību atcelt Komisijas 2002. gada 23. oktobra Lēmumu C (2002) 3455 par Eiropas Sociālā fonda finanšu palīdzības samazināšanu lietā Nr. 870302 P3.

EIROPAS KOPIENU
PIRMĀS INSTANCES TIESA (piektā palāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs M. Vilars [*M. Vilaras*], tiesneši F. Deuss [*F. Dehousse*] un D. Švābi [*D. Šváby*],

sekretārs H. Jungs [*H. Jung*],

ņemot vērā rakstveida procesu un tiesas sēdi 2005. gada 18. janvārī,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

Atbilstošās tiesību normas

Lai uzlabotu darba ņēmēju darba iespējas iekšējā tirgū un tādējādi palīdzētu celt dzīves līmeni, it īpaši izmantojot arodapmācības, ar EK līguma 123. pantu (jaunajā redakcijā — EKL 146. pants) tiek nodibināts Eiropas Sociālais fonds (ESF). EK līguma 124. panta pirmajā daļā (jaunajā redakcijā — EKL 147. panta pirmā daļa) noteikts, ka fondu vada Komisija.

- 2 Saskaņā ar Padomes 1983. gada 17. oktobra Lēmuma 83/516/EEK par Eiropas Sociālā fonda uzdevumiem (OV L 289, 38. lpp.) 5. panta 1. un 2. punktu fonda palīdzību piešķir 50 % apmērā no izdevumiem, par kuriem var pretendēt uz atbalstu, tomēr nepārsniedzot attiecīgās dalībvalsts iestāžu finanšu ieguldījuma apjomu.

- 3 Šī lēmuma ieviešanai Padome ir pieņēmusi 1983. gada 17. oktobra Regulu (EEK) Nr. 2950/83 par Lēmuma 83/516/EEK piemērošanu (OV L 289, 1. lpp.).

- 4 Vēlāk Padome pieņēma 1988. gada 24. jūnija Regulu (EEK) Nr. 2052/88 par struktūrfondu uzdevumiem un efektivitāti un savstarpēju to darbības koordināciju un koordināciju ar Eiropas Investīciju banku un citiem pastāvošajiem finansēšanas instrumentiem (OV L 185, 9. lpp.). Saskaņā ar šo regulu Padome pieņēma 1988. gada 19. decembra Regulu (EEK) Nr. 4255/88, ar ko paredz noteikumus Regulas (EEK) Nr. 2052/88 ieviešanai attiecībā uz Eiropas Sociālo fondu (OV L 374, 21. lpp.). Tāpat Padome pieņēma 1988. gada 19. decembra Regulu (EEK) Nr. 4253/88, ar ko paredz īstenošanas noteikumus Regulai (EEK) Nr. 2052/88 attiecībā uz struktūrfondu, struktūrfondu un Eiropas Investīciju bankas un citu pastāvošo finansēšanas instrumentu darbības koordināciju (OV L 374, 1. lpp.).

- 5 Ar Regulas Nr. 4255/88 10. panta 2. punktu Regula Nr. 2950/83 tika atcelta, "ievērojot Regulas Nr. 2052/88 15. pantu un Regulas Nr. 4253/88 33. pantu". Saskaņā ar šiem diviem noteikumiem atbilstoši iepriekš pastāvošajam tiesiskajam regulējumam iesniegtie pieteikumi ir jāizskata un jāapstiprina, pamatojoties uz šo tiesisko regulējumu.

- 6 Regula Nr. 4255/88 savukārt tika atcelta ar Eiropas Parlamenta un Padomes 1999. gada 12. jūlija Regulas (EK) Nr. 1784/1999 par Eiropas Sociālo fondu 11. pantu (OV L 213, 5. lpp.); Regulas Nr. 1784/1999 9. pants atsaucas uz Padomes 1999. gada 21. jūnija Regulas (EK) Nr. 1260/1999, ar kuru paredz vispārīgus noteikumus par struktūrfondiem, 52. pantā paredzētajiem pārejas laika noteikumiem (OV L 161, 1. lpp.). Minētajā noteikumā it īpaši ir paredzēts — “ši regula neskar palīdzības turpinājumu vai modifikāciju, tostarp tās pilnīgu vai daļēju atcelšanu, ko Padome vai Komisija apstiprinājusi, pamatojoties uz [...] kādiem citiem tiesību aktiem, ko minētajai palīdzībai piemēroja 1999. gada 31. decembrī”.
- 7 No visu šo noteikumu kopīgā mērķa izriet, ka uz attiecīgo palīdzību joprojām attiecās Regula Nr. 2950/83 un apstrīdētajam lēmumam bija jāatbilst.
- 8 Regulas Nr. 2950/83 1. pantā ir uzskaitīti izdevumi, attiecībā uz kuriem var saņemt ESF palīdzību.
- 9 Saskaņā ar Regulas Nr. 2950/83 5. panta 1. punktu pēc tam, kad ESF ir apstiprinājis finanšu palīdzības pieteikumu, datumā, kad paredzēta arodapmācības uzsākšana, ir izmaksājams avanss 50 % apmērā no palīdzības summas. Saskaņā ar Regulas Nr. 2950/83 5. panta 4. punktu galīgā saldo maksājuma pieprasījumiem jāietver detalizēts attiecīgās darbības satura, rezultātu un finanšu aspektu apraksts. Dalībvalstij ir jāapliecina maksājuma pieprasījumā norādīto faktu un finanšu pārskatu precizitāte.
- 10 Saskaņā ar Regulas Nr. 2950/83 6. panta 1. punktu gadījumā, ja ESF palīdzība nav izmantota lēmumā par [palīdzības] apstiprināšanu paredzētajos apstākļos, Komisija pēc tam, kad attiecīgajai dalībvalstij ir dota iespēja iesniegt savus apsvērumus, var apturēt, samazināt vai atcelt palīdzību. Minētā panta 2. punktā ir noteikts — izmaksātās summas, kas nav izmantotas lēmumā par palīdzības apstiprināšanu paredzētajos apstākļos, ir jāatmaksā.

- 11 Atbilstoši Regulas Nr. 2950/83 7. panta 1. punktam gan Komisija, gan attiecīgā dalībvalsts var kontrolēt palīdzības izmantošanu.
- 12 Visbeidzot, Komisijas 1983. gada 22. decembra Lēmuma 83/673/EEK par Eiropas Sociālā fonda vadību (OV L 377, 1. lpp.) 7. pantā ir paredzēts dalībvalsts pienākums gadījumā, ja attiecībā uz saņemto palīdzību tiek veikta izmeklēšana sakarā ar aizdomām par pārkāpumiem, tūlīt par to paziņot Komisijai.

Prāvas priekšvēsture

- 13 Prasītājs bija iesniedzis divus pieteikumus finanšu palīdzības 11 736 792 Portugāles eskudo (PTE) (lieta Nr. 870302 P3) un 82 700 897 PTE apmērā (lieta Nr. 870301 P1) saņemšanai attiecīgi pieaugušajiem un jauniešiem paredzētajām apmācību programmām.
- 14 Prasība attiecas uz galīgo lēmumu, kas tika pieņemts saistībā ar pirmo no minētajām lietām.
- 15 Ar 1987. gada 30. aprīļa lēmumu atbildētāja apstiprināja pirmo maksājuma pieprasījumu, kas šajā gadījumā bija PTE 5 809 712 apmērā.
- 16 1987. gada 24. jūlijā prasītājs saskaņā ar Regulas Nr. 2950/83 5. panta 1. punktu ESF ietvaros saņēma avansu PTE 2 904 856 apmērā.

17 1988. gada jūlija sākumā, t.i., pēc apmācību, kas notika laikposmā no 1987. gada 1. janvāra līdz 31. decembrim, beigām, prasītājs iesniedza galīgā saldo maksājuma pieprasījumu *Departamento para os Assuntos do Fundo Social Europeu* (par ESF jautājumiem atbildīgais departaments; turpmāk tekstā — “DAFSE”).

18 Pēc minētajā pieprasījumā norādīto faktu un finanšu pārskatu precizitātes apliecināšanas DAFSE 1988. gada 17. oktobrī iesniedza maksājuma pieprasījumu Komisijai.

19 Tomēr 1988. gada 22. augustā DAFSE lūdza *Inspecção Geral de Finanças* (Vispārējā finanšu inspekcija; turpmāk tekstā — “IGF”) pārbaudīt galīgā saldo maksājuma pieprasījumu atbilstoši Regulas Nr. 2950/83 7. panta 1. punktam.

20 1989. gada 5. maijā IGF atklāja pārkāpumus. Minētie pārkāpumi, no vienas puses, bija saistīti ar to, ka prasītājs bija noslēdzis apakšlīgumu ar “EB — *Contabilidade e Estudos Económicos L^{da}*” (turpmāk tekstā — “EB L^{da}”), un, no otras puses, ar summām saistībā ar nekustamo īpašumu amortizāciju, kā arī līzings maksājumiem.

21 DAFSE informēja atbildētāju, ka saskaņā ar Lēmuma 83/673 7. pantu ir apturēta galīgā saldo izmaksa.

22 1989. gada 16. maijā IGF iesniedza savu ziņojumu kriminālpolicijā.

- 23 1990. gada 30. jūlijā *DAFSE* informēja Komisiju, ka pēc *IGF* veiktajām pārbaudēm tas uzskata, ka zināma izdevumu daļa nav atmaksājama. Pārmetumi attiecās uz izdevumiem saistībā ar *EB L^{da}* piešķirto apakšlīgumu un uz lizinga izmaksām.
- 24 Ar to pašu datumu datētās vēstulēs *DAFSE* pieprasīja prasītājam desmit dienu laikā atmaksāt ESF un Portugāles Republikas kā valsts ieguldījumu izmaksātos avansa maksājumus.
- 25 Ar 1994. gada 30. maiju datētā vēstulē prasītājs lūdza atbildētājam izskaidrot, kādēļ tā vēl nav pieņēmusi galīgo lēmumu attiecībā uz šīm lietām.
- 26 1994. gada 16. jūnija vēstulē atbildētāja atbildēja — Portugāles iestādes ir tai darījušas zināmu, ka sakarā ar aizdomām par pārkāpumiem attiecīgajās lietās notiek izmeklēšana atbilstoši Lēmuma 83/673 7. pantam.
- 27 Prasītājs lūdza atcelt lēmumu, ko it kā pieņēmusi atbildētāja, ar kuru, pirmkārt, tika noraidīts atlikušās ESF piešķirtās finanšu palīdzības galīgā saldo maksājuma pieprasījums un, otrkārt, samazināta minētā finanšu palīdzība un lūgts atmaksāt ESF un Portugāles Republikas izmaksātos avansus.
- 28 Ar Pirmās instances tiesas 1996. gada 11. jūlija spriedumu lietā T-271/94 *Branco/ Komisija, Recueil*, II-749. lpp., šī prasība tika atzīta par nepieņemamu sakarā ar to, ka lēmumu par galīgā saldo maksājuma pieprasījumu nebija pieņēmusi Komisija.

- 29 1996. gada 25. oktobrī atbildētāja tika informēta par izmeklēšanas procedūras uzsākšanu *Tribunal de Instrução Criminal da Comarca de Porto* (Porto apgabala krimināllietu tiesa) par krāpšanu subsīdiju saņemšanā un to piesavināšanos saistībā ar ESF finansēto apmācību.
- 30 Ar 1997. gada 27. februāra vēstuli, ko Komisija saņēma 1997. gada 3. martā, prasītājs lūdza atbildētāju pieņemt lēmumu par galīgā saldo maksājuma pieprasījumu.
- 31 1997. gada 17. aprīlī atbildētāja nosūtīja *DAFSE* lēmumprojektu par palīdzības pārtraukšanu.
- 32 Prasītājs lēmumprojekta kopiju saņēma 1997. gada 5. maijā un sniedza savus apsvērumus divās vēstulēs, kas datētas ar 1997. gada 19. un 21. maiju.
- 33 Prasītājs cēla prasību sakarā ar bezdarbību. Minētā lieta tika reģistrēta Pirmās instances tiesas kancelejā ar numuru T-194/97.
- 34 1998. gada 17. februārī Komisija pieņēma lēmumu par attiecīgās finanšu palīdzības pārtraukšanu.
- 35 1998. gada 26. maijā prasītājs cēla prasību, lūdzot atcelt minēto lēmumu par palīdzības pārtraukšanu. Lieta tika reģistrēta Pirmās instances tiesas kancelejā ar numuru T-83/98.

- 36 Ar 2000. gada 27. janvāra spriedumu apvienotajās lietās T-194/97 un T-83/98 *Branco/Komisija, Recueil, II-69. lpp.*, Pirmās instances tiesa šīs prasības apvienoja. Prasību par bezdarbību Tiesa atzina par nepieņemamu un prasību par tiesību akta atcelšanu noraidīja pēc būtības.
- 37 2000. gada 4. maijā *Tribunal da relação de Lisbonne* (Lisabonas Apelācijas tiesa) atzina, ka pret prasītāju ierosinātajām krimināllietām ir iestājies noilgums.
- 38 Atbildētāju par to informēja, nosūtot vēstuli, kas datēta ar 2001. gada 11. jūliju. Pēc šī lēmuma arī *DAFSE* informēja atbildētāju par to, ka aizdomām par pārkāpumiem attiecīgās palīdzības saņemšanā vairs nav pamata. Tāpat *DAFSE* lūdza Komisiju pieņemt galīgo lēmumu, atļaujot galīgā saldo izmaksu.
- 39 2002. gada 8. janvārī Komisija nosūtīja *DAFSE* lēmumprojektu par finanšu palīdzības samazināšanu attiecīgajā lietā. Komisija piedāvāja noteikt ESF palīdzības galīgo summu PTE 1 368 910 apmērā.
- 40 2002. gada 24. aprīlī *DAFSE* informēja atbildētāju, ka tam nav iebildumu pret lēmumprojektu, piebilstot, ka prasītājs ir saņēmis lēmumprojektu un nav iesniedzis apsvērumus par tā saturu.
- 41 Prasītājs tomēr iesniedza savus apsvērumus, ko *DAFSE* saņēma 2002. gada 7. maijā.

2002. gada 23. oktobrī Komisija pieņēma lēmumu C (2002) 3455 par prasītājam piešķirtās finanšu palīdzības summas samazināšanu. Minētajā lēmumā Komisija pauda šādi: "Pārbaudot galīgā saldo maksājuma pieprasījumu, ir atklāts, ka no lietā 870302 P3 sākotnēji apstiprinātās summas PTE 5 809 712 apmērā sabiedrība [EB L^{da}] nav izlietojusi summu PTE 2 012 647 apmērā. Pamatojoties uz 1990. gada 30. jūlija vēstulē [...] minēto audita ziņojumu, palīdzības summa ir samazināma par PTE 2 428 128. Tādējādi palīdzība samazinās par šo summu, un tā tiek noteikta PTE 1 368 910 apmērā." Runa ir par apstrīdēto lēmumu.

Minētais lēmums tika nosūtīts Portugāles iestādēm nākamajā dienā — 2002. gada 24. oktobrī — uzdodot tām informēt par to prasītāju.

Līdz ar to Portugāles Republika pieprasīja prasītājam atmaksāt ESF ietvaros saņemto summu EUR 7 661,27 apmērā (PTE 1 535 946).

Prasītājs apliecināja, ka ir saņēmis apstrīdēto lēmumu un iepriekš minēto atmaksas pieprasījumu 2003. gada 31. jūlijā.

Process un lietas dalībnieku prasījumi

Ar prasības pieteikumu, kas Pirmās instances tiesas kancelejā iesniegts 2003. gada 9. oktobrī, prasītājs cēla šo prasību.

- 47 Pēc tiesneša referenta ziņojuma Pirmās instances tiesa (piektā palāta) nolēma sākt mutvārdu procesu un Pirmās instances tiesas Reglamenta 64. pantā paredzēto procesa organizatorisko pasākumu ietvaros uzaicināja lietas dalībniekus iesniegt konkrētus dokumentus, un rakstveidā uzdeva jautājumus. Lietas dalībnieki iesniedza atbildes un dokumentus noteiktajā termiņā.
- 48 Tika uzklausi lietas dalībnieku mutvārdu paskaidrojumi un viņu atbildes uz mutvārdos uzdotiem jautājumiem, ko Pirmās instances tiesa uzdeva 2005. gada 18. janvāra tiesas sēdes laikā.
- 49 Prasītāja prasījumi Pirmās instances tiesai ir šādi:
- atcelt Komisijas 2002. gada 23. oktobra Lēmumu C (2002) 3455 par ESF finanšu palīdzības samazināšanu lietā 870302 P3;
  - piespriest atbildētājam atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.
- 50 Atbildētājas prasījumi Pirmās instances tiesai ir šādi:
- prasību noraidīt;
  - piespriest prasītājam atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

Par pieņemamību

51 Izrādās, ka Komisija attiecīgo lēmumu nosūtīja *DAFSE* vēstules veidā, informējot, ka atbilstoši Regulas Nr. 2950/83 6. panta 1. punktam ESF palīdzība ir samazināta līdz tādai summai, kas ir zemāka par sākotnēji apstiprināto summu.

52 Šajā daļā apstrīdētais lēmums, kaut arī tas bija adresēts Portugāles Republikai, attiecas uz prasītāju individuāli un tieši EKL 230. panta ceturtās daļas izpratnē, jo prasītājam ar to tiek atņemta daļa no tam sākotnēji piešķirtās palīdzības, un dalībvalstij šajā sakarā nav pašai savas rīcības brīvības (Tiesas 1991. gada 7. maija spriedums lietā *C-291/89 Interhotel/Komisija*, *Recueil*, I-2257. lpp., 12. un 13. punkts, un 1992. gada 4. jūnija spriedums lietā *C-157/90 Infortec/Komisija*, *Recueil*, I-3525. lpp., 16. un 17. punkts).

53 Papildus tam, lai gan netiek izvirzīta iebilde par nepieņemamību Reglamenta 114. panta 1. punkta izpratnē, atbildētāju izbrīna, ka kopš apstrīdētā lēmuma pieņemšanas līdz tā nosūtīšanai prasītājam pagāja deviņi mēneši. Komisiju arī pārsteidz, ka prasītājs nelūdza sniegt paskaidrojumus par procesa virzību, lai gan kopš 2002. gada 10. marta viņš bija informēts par lēmumprojektu. Šajā sakarā atbildētāja atsauca uz Pirmās instances tiesas 1997. gada 30. septembra rīkojumu lietā *T-151/95 INEF/Komisija*, *Recueil*, II-1541. lpp., 47. punkts.

54 Pirmās instances tiesa atgādina, pirmkārt, — lietas dalībniekam, kas atsauca uz novēlotu prasības iesniegšanu, ir jāiesniedz pierādījumi par datumu, kurā notika notikums, no kura uzsākas termiņš (Pirmās instances tiesas 2000. gada 13. aprīļa

rikojums lietā T-263/97 *GAL Penisola Sorrentina*/Komisija, *Recueil*, II-2041. lpp., 47. punkts). Līdz ar to tikai atbildētājas pārsteigums vien nevar būt pamats, lai Pirmās instances tiesa atzītu prasību par nepieņemamu. Turklāt prasītājam nevar pārnest, ka Portugāles iestādes to novēloti informējušas par apstrīdēto lēmumu.

- 55 Otrkārt, Pirmās instances tiesa iepriekš 53. punktā minētajā rīkojumā lietā *INEF*/Komisija (45. punkts) atzina — prasītājam, kas uzzina, ka attiecībā uz to ir pieņemts kāds tiesību akts, ir pienākums saprātīgā termiņā pieprasīt tā pilnu tekstu, lai iegūtu pilnīgu informāciju par tā saturu un pamatojumu, pretējā gadījumā riskējot ar to, ka prasība var būt nepieņemama. Tomēr Pirmās instances tiesa šajā rīkojumā konstatēja, ka prasītājs saņēma vēstuli, kurā Komisijas galīgā nostāja bija pausta nepārprotami. Turpretī šajā gadījumā prasītājs šādu vēstuli nesaņēma. Prasītājam bija nosūtīts tikai lēmumprojekts, par kuru tas iesniedza savus apsvērumus. Šajos apstākļos prasītājam nebija jāinteresējas par to, vai apstrīdētais lēmums ir pieņemts.
- 56 Atbildētājas iebildumiem par prasības nepieņemamību tādējādi nevar piekrist.

Par lietas būtību

- 57 Prasītājs izvirza četrus pamatus. Pirmais izvirzītais pamats attiecas uz Regulas Nr. 2950/83 6. panta 1. punkta un Lēmuma 83/516 pārkāpumu. Otrais ir saistīts ar iegūto tiesību pārkāpumu. Trešais ir pamatots ar tiesiskās palāvības un tiesiskās drošības principiem. Ceturtais izvirzītais pamats attiecas uz samērīguma principa pārkāpumu.

- 58 Pirmie divi izvirzītie pamati ir savstarpēji saistīti sakarā ar pārmetumiem pēc būtības attiecībā uz apstrīdētā lēmuma pamatojumu. Līdz ar to tie ir jāizskata kopā.

A — Par pirmo un otro izvirzīto pamatu attiecībā uz Regulas Nr. 2950/83 un Lēmuma 83/516, kā arī iegūto tiesību pārkāpumu

1. Lietas dalībnieku argumenti

- 59 Prasītājs apgalvo, ka apstrīdētais tiesību akts pārkāpj Regulas Nr. 2950/83 6. panta 1. punktu un Lēmumu 83/516. Prasītājs arī uzskata, ka lēmums, ar kuru apstiprināts tā pieteikums palīdzības saņemšanai, ir piešķīris tam subjektīvas tiesības un ka tādējādi viņam ir tiesības prasīt tās samaksu.
- 60 Prasītājs, pirmkārt, norāda — tā kā līdzekļi salīdzinājumā ar Komisijas iepriekš apstiprināto summu tika ietaupīti, viņš nevar atļauties papildu palīdzības samazinājumu par PTE 2 965 124.
- 61 Otrkārt, pēc prasītāja domām, ar apstrīdēto lēmumu tiek iebilsts pret to, ka kā apakšlīdzējs ir piesaistīts *EB L^{da}*. Prasītājs norāda, ka viņš izmantoja *EB L^{da}* specializētos pakalpojumus apakšliguma ietvaros saistībā ar mācībspēku finansēšanu, tehniskās un pedagoģiskās, kā arī profesionālās orientācijas palīdzības darbu veikšanu, kā arī vadību un budžeta kontroli. Apakšliguma slēgšana ir atļauta gan Regulā Nr. 2950/83, gan sākotnējā lēmumā par palīdzības apstiprināšanu. Turklāt pieteikumā par palīdzības saņemšanu bija norādīts, ka tiks izmantoti *EB L^{da}* pakalpojumi. Turklāt ir neprecīzi minēts, ka *EB L^{da}* par sniegtajiem pakalpojumiem

prasītājam izrakstīja rēķinu “ar neparasti augstām cenām”, kā to 1989. gada 5. maija ziņojumā norāda *IGF*. Ar mācībspēkiem saistītie izdevumi, par kuriem *EB L^{da}* izrakstīja rēķinu, atbilst Portugāles Darba ministrijas apstiprinātajiem izdevumiem, ņemot vērā praktikantu studiju limeni. Pārējie tā sniegtie pakalpojumi, proti, plānošanas, kursu sagatavošanas, budžeta vadības, profesionālās orientācijas, kā arī tehniskās un pedagoģiskās palīdzības pakalpojumi atbilda tirgus cenai. Visi šie izdevumi tika uzskaitīti atbilstoši Portugāles tiesību aktiem un Kopienų tiesiskajam regulējumam; tie bija paredzēti pieteikumā par palīdzības saņemšanu un nepārsniedza sākotnēji apstiprinātās summas. Šos izdevumus pamatoja arī rēķini un citi pierādījumi par samaksas veikšanu. Visbeidzot, *IGF* nav ņēmis vērā izdevumus par ūdens un elektrības patēriņu, noteiktu iekārtu izmaksas, kā arī vadības izmaksas un izdevumus saistībā ar ārštata darbinieku piesaistišanu. *EB L^{da}* sedza arī visus šos izdevumus.

- 62 Treškārt, prasītājs apstrīd korekcijas attiecībā uz pamatlīdzekļu amortizāciju un dažādu lizingu izmaksu. Prasītājs norāda — viņa Komisijas apstiprinātajā pieteikumā ieguldījumu iekārtās vienīgais mērķis bija attiecīgās apmācības veikšana. Tomēr Komisija attiecināja amortizāciju uz desmit mēnešiem, kas atbilst kursu sagatavošanas un apmācības laikposmam. Papildus tam prasītājs apgalvo, ka lizingā iegādāto īpašumu vērtību viņš sadalīja ar lizinga līgumā minēto gadu skaitu. Šīs darbības tika veiktas gan atbilstoši tā ESF iesniegtajam pieteikumam, gan tajā laikā Portugālē spēkā esošajiem noteikumiem. Prasītājs turklāt apgalvo, ka Portugāles nodokļu dienests apstiprināja visus ar nomas līgumu saistītos lizinga maksājumus, un tādējādi ir pilnībā jāapstiprina arī pārējie lizinga maksājumi.

- 63 Ņemot vērā iepriekš minēto, prasītājs, ceturtkārt, norāda uz citām pretrunām. Prasītājs uzskata, ka mācībspēku atalgojums par 1987. gadā veikto darbību tika apstiprināts “pilnīgi patvaļīgā veidā un nesaskanēja ar citām [tā] veiktajām darbībām 1988. gadā”. Papildus tam *DAFSE* kā attiecināmos izdevumus bija pieņēmis praktikantiem par labu apmeklējumu maksātās prēmijas un noteiktus amortizācijas maksājumus par 1987. gadu, bet ne par 1988. gadu.

64 Piektkārt, prasītājs norāda, ka finanšu palīdzības galīgā saldo maksājuma pieprasījumā viņš nav minējis vairākus izdevumus. Savā prasības pieteikumā prasītājs lūdz ņemt tos vērā.

65 Atbildētāja apstrīd šos argumentus un apgalvo, ka izvirzītais pamats nav pamatots.

2. *Pirmās instances tiesas vērtējums*

a) Par Regulas Nr. 2950/83 6. panta 1. punkta un Lēmuma 83/516 pārkāpumu

66 Prasītājs, pamatojoties uz vairākiem argumentiem, kas tiks izskatīti turpmāk, uzskata, ka ir pārkāpts Regulas Nr. 2950/83 6. panta 1. punkts un Lēmums 83/516.

Arguments saistībā ar veiktajiem ietaupījumiem

67 Vispirms prasītājs norāda, ka ir ietaupījis līdzekļus salīdzinājumā ar sākotnējo pieteikumu par palīdzības saņemšanu.

- 68 Tomēr tas, ka prasītājs neiztērēja visus paredzētos līdzekļus, nenozīmē, ka Komisijai ir jāatzīst attiecīgie izdevumi. Finanšu palīdzības galīgā saldo samaksa ir atkarīga no tā, vai līdzekļi patiešām tika izlietoti apmācībām (Tiesas 2001. gada 25. janvāra spriedums lietā *C-413/98 Frota Azul-Transportes e Turismo, Recueil*, I-673. lpp., 27. punkts) sākotnējā lēmumā par palīdzības apstiprināšanu paredzētajās robežās.

Arguments attiecībā uz noteiktu izdevumu neiekļaušanu galīgā saldo maksājuma pieprasījumā

- 69 Prasītājs vērš arī uzmanību uz to, ka galīgā saldo maksājuma pieprasījumā viņš nav norādījis zināmus faktiskos izdevumus.

- 70 Tomēr tiesas sēdē prasītājs precizēja, ka attiecīgā tā prasības pieteikumā minētā informācija neietilpst tā prasībā. Katrā ziņā tādas prasības atcelt tiesību aktu, kas balstīta uz EKL 230. pantu, ietvaros attiecīgā Kopienas tiesību akta likumība ir jāizvērtē, ņemot vērā faktus, kas ir iestādes rīcībā minētā tiesību akta pieņemšanas brīdī. Tādējādi Komisijai nevar pārnest, ka tā nav ņēmusi vērā summas, kuru samaksu prasītājs neprasīja pirms apstrīdētā akta pieņemšanas.

Arguments attiecībā uz kļūdām, kas padara par spēkā neesošu apstrīdētā lēmuma pamatojumu

- 71 Prasītājs uzskata, ka apstrīdētie izdevumi saistībā ar apakšlīguma noslēgšanu, amortizāciju un lizingiem bija pamatoti.

- 72 No Regulas Nr. 2950/83 6. panta 1. punkta izriet, ka Komisija var samazināt ESF palīdzības apmēru, ja tā nav izmantota lēmumā par palīdzības apstiprināšanu paredzētajos apstākļos.
- 73 Tomēr Pirmās instances tiesa iepriekš 36. punktā minētajā 2000. gada 27. janvāra spriedumā lietā *Branco/Komisija* (74. punkts) jau ir atzinusi — no deklarācijas, ar kuru pausta piekrišana lēmumam par palīdzības apstiprināšanu, izriet, ka prasītājs tieši apņēmās ievērot attiecīgos valsts un Kopienu tiesību noteikumus. Tāpat Pirmās instances tiesa šajā sakarā iepriekš minētā sprieduma 75. punktā ir uzsvērusi, ka saskaņā ar Portugāles un Kopienu tiesībām publisko līdzekļu izmantošanā ir jānodrošina atbilstība labas finanšu vadības prasībai.
- 74 Tādējādi Pirmās instances tiesai ir jāpārbauda, vai Komisija ir atbilstoši piemērojusi šo jēdzienu.
- 75 Papildus tam, tā kā saistībā ar Regulas Nr. 2950/83 6. panta 1. punkta piemērošanu Komisijai var būt jāizvērtē ar faktiem un finanšu pārskatiem saistītas sarežģītas situācijas, Komisijai šajā jautājumā ir liela rīcības brīvība. Līdz ar to Pirmās instances tiesai attiecībā uz minēto novērtējumu ir jāpārbauda tikai tas, vai nepastāv acīmredzama kļūda lietas faktu vērtējumā (Pirmās instances tiesas 1998. gada 15. septembra spriedumi lietā T-142/97 *Branco/Komisija*, *Recueil*, II-3567. lpp., 67. punkts, un apvienotajās lietās T-180/96 un T-181/96 *Mediocurso/Komisija*, *Recueil*, II-3477. lpp., 120. punkts; iepriekš 36. punktā minētais 2000. gada 27. janvāra spriedums lietā *Branco/Komisija*, 76. punkts; 2002. gada 14. maija spriedumi lietā T-80/00 *Associação Comercial de Aveiro/Komisija*, *Recueil*, II-2465. lpp., 51. punkts, un lietā T-81/00 *Associação Comercial de Aveiro/Komisija*, *Recueil*, II-2509. lpp., 50. punkts).

— Par iebildumiem attiecībā uz apakšlīguma noslēgšanu

- 76 Ir vispāratzīts, ka prasītājs noslēdza apakšlīgumu ar *EB L^{da}* par apmācību veikšanu, par ko tas bija saņēmis ESF palīdzību.
- 77 Neviens noteikums ESF tiesiskajā regulējumā vai lēmumā par palīdzības apstiprināšanu neaizliedz slēgt apakšlīgumu. Tomēr to nevar izmantot kā veidu, lai mākslīgi paaugstinātu apmācību izdevumus, pārkāpjot prasību par labu finanšu vadību (iepriekš 75. punktā minētais Pirmās instances tiesas 1998. gada 15. septembra spriedums lietā *Branco/Komisija*, 77. un 78. punkts). Apakšlīgumu slēgšanai tādējādi jābūt pamatotai ar to, ka apakšslēdzējs ir spējīgs veikt noteiktus skaidri identificētus specializētus darbus, kas ir tā ikdienas darbība. Prasītājs to neapstrīd un, tieši pretēji, savos apsvērumos ir norādījis, ka *EB L^{da}* ir “specializēts uzņēmums”.
- 78 Šajā gadījumā *IGF* 1989. gada 5. maija ziņojumā konstatēja, ka *EB L^{da}* bija prasītāja “lielākais pakalpojumu sniedzējs”, jo tam par divu apmācību veikšanu pieaugušajiem un jauniešiem bija izmaksāti PTE 39 239 750.
- 79 Tāpat *IGF* norādīja — sakarā ar to, ka *EB L^{da}* nebija atbilstošas struktūras, *EB L^{da}* arī noslēdza apakšlīgumu par attiecīgo pakalpojumu saistībā ar kursu sagatavošanu, kā arī pašu apmācību veikšanu. Šajā sakarā *IGF* tostarp norādīja, ka par kursu sagatavošanu tika noslēgts apakšlīgums ar *Cooperativa de Serviço na Área Administrativa de Empresas, CRL* (turpmāk tekstā — “kooperatīvs”) par summu PTE 1 000 000 un ka no apmācībai iztērētās summas — šajā gadījumā no PTE 16 000 000 — PTE 7 500 000 tika samaksāti minētajam kooperatīvam.

80 *IGF* atzīmēja, ka kooperatīva vadību veidoja trīs nozīmīgākie prasītāja darbinieki un tam bija tieši tie paši akcionāri kā sabiedrībai *EB L^{da}*.

81 Nepastāvot izskaidrojumam attiecībā uz *EB L^{da}* iesaistīšanās lietderību un ņemot vērā izdevumus, ko radīja trīs sabiedrību iesaistīšanās, *IGF* piedāvāja neņemt vērā izdevumus saistībā ar *EB L^{da}* iesaistīšanos un ņemt vērā tikai apmācībām faktiski izlietotās summas.

82 Šajā sakarā *IGF* pārbaudīja dažādās izmaksas. *IGF* samazināja izdevumus saistībā ar mācībspēku atalgojumu tiktāl, ciktāl piemērotā stundas likme pārsniedza Portugāles lēmumā paredzētās robežas. Prasītājs savukārt uzskata, ka ar mācībspēkiem saistītās izmaksas bija aprēķinātas saskaņā ar minēto lēmumu, bet nevar pamatot šo apgalvojumu.

83 Attiecībā uz summu, par kuru kooperatīvs izrakstīja rēķinu *EB L^{da}* saistībā ar kursu sagatavošanu, *IGF* norādīja, ka vienīgais šos pakalpojumus pamatojošais dokuments nevarēja pierādīt saistību ar apmācību, uz kuru attiecās prasītājam piešķirtā finanšu palīdzība.

84 Papildus tam un pretēji prasītāja apgalvotajam atbildētāja nav neņēmusi vērā citus izdevumus, tādus kā izdevumi par elektrību, ūdeni, telefonu, apkuri un ofisa aprīkojumu. No *IGF* ziņojuma, uz kuru atsaucas Komisija, izriet, ka attiecīgie izdevumi tika ņemti vērā tiktāl, ciktāl tie bija tieši saistīti ar attiecīgo apmācību. Citi izdevumi tika izvērtēti saistībā ar subsidētās darbības relatīvo nozīmīgumu.

- 85 Ņemot vērā iepriekš minēto, *IGF* nepieļāva acīmredzamu kļūdu vērtējumā, nolemjot, ka *EB L^{da}* un kooperatīva iesaistīšanās nebija ekonomiski pamatota. Faktiski *EB L^{da}* varēja izmantot mākslīgu struktūru, ko katrā ziņā nevarēja uzskatīt par tādu, kas patiešām “specializējas” prasītāja pasūtītajos darbos. Tā faktiski kalpoja tikai kā starpnieks, saņemot par to ienākumus vai komisijas maksu. Turklāt *IGF* un pēc tam arī Komisija veica pasākumus atbilstoši labas finanšu vadības mērķim, kas neietekmēja palīdzības saņēmēju vairāk, nekā tas bija nepieciešams šim nolūkam. Tādējādi Komisija noraidīja tikai tos izdevumus, kas nebija saistīti ar apstiprinātajām darbībām un kas pārsniedza faktiski radušos izdevumus. Turklāt tā noraidīja tikai tos izdevumus, ko radīja nepieciešamo iesaistīto personu skaita mākslīgais salikums, jo dažiem realizētajiem darbības posmiem nebija reālas pievienotās vērtības un prasītājs to nebija izskaidrojis. No otras puses, Komisija, neņemot vērā šīs lietas īpašos apstākļus, neizslēdza finansiālās palīdzības saņēmēja iespēju slēgt apakšlīgumu.

— Par iebildumiem attiecībā uz amortizāciju un lizingiem

- 86 Prasītājs savā prasībā saista jautājumu attiecībā uz amortizāciju ar jautājumu saistībā ar lizingiem. Prasītājs apstrīd veidu, kādā *IGF* un pēc tam Komisija ir sapratusi nomas izdevumu “amortizāciju”.
- 87 Attiecībā uz izmantotā “aprikojuma īri” *IGF* norādīja — neskatoties uz to, ka runa ir par aprikojumu, kas bija prasītāja rīcībā saskaņā ar lizinga līgumiem, summas, ko prasītājs bija ierakstījis izdevumos, neatbilda tai īres maksai, kas faktiski tika samaksāta sabiedrībai, no kuras aprikojums tika īrēts, bet gan pamatlīdzekļu amortizācijai ar 33,33 % likmi gadā. *IGF* uzskatīja, ka šī likme ir pārmērīga un atļāva izmantot likmi 20 % apmērā. Tomēr prasītājs apgalvo, ka ir ievērojis tai laikā Portugālē spēkā esošos grāmatvedības noteikumus, bet nesniedz precīzāku informāciju šajā sakarā un nepamato savu viedokli.

88 Papildus tam *IGF* arī korigēja prasītāja aprēķinus nolūkā veikt izdevumu noteiktas summas apmērā dubultu grāmatvedības uzskaiti ierakstos. *IGF* tos korigēja arī sakarā ar iepriekšējiem grāmatvedības ierakstiem pirms darbību uzsākšanas datuma, t.i., 1987. gada jūnijā un nevis aprīlī, tādējādi, ka vērā ņemamie izdevumi varēja attiekties tikai uz septiņu un nevis deviņu mēnešu laikposmu. Prasītājs šajā sakarā apgalvo, ka attiecīgais aprīkojums tika izmantots apmācības sagatavošanas laikā. Tomēr prasītājs nav tālāk izvērsis savu apgalvojumu un turklāt nav to arī pamatojis.

— Arguments attiecībā uz Komisijas pretrunīgo rīcību

89 Visbeidzot, prasītājs norāda uz pretrunām atbildētājas rīcībā. Prasītājs apgalvo, ka mācībspēku atalgojums par 1987. gadā veikto darbību tika noteikts “pilnīgi patvaļīgā un nesaskanīgā veidā, salīdzinot ar citām prasītāja veiktajām darbībām 1988. gadā”. Šis arguments ir nepieņemams sakarā ar tā neprecizitāti. Turklāt tas nav pamatots. Prasītājs arī norāda, ka *DAFSE* kā attiecināmos izdevumus par 1987. gadu pieņēma praktikantiem par regulāru apmeklējumu izmaksātās prēmijas un amortizāciju, kas ir pretēji pieejai, kāda tika pieņemta attiecībā uz 1988. gadā veikto darbību. Tomēr šis arguments atkal nav pamatots, un prasītājs neprecizē, tieši par kādiem amortizācijas izdevumiem ir runa.

Prasījums attiecībā uz Regulas Nr. 2950/83 pārkāpumu

90 Prasītājs nav pamatojis savus iebildumus ar pārliecinošiem un precīziem pierādījumiem, ar kuriem varētu apstrīdēt apstrīdētajā lēmumā pausto faktu novērtējumu. Līdz ar to minētie iebildumi acīmredzami nav pietiekami, lai atzītu, ka Komisija ir

pieļāvusi acīmredzamu kļūdu vērtējumā (Pirmās instances tiesas 1996. gada 12. decembra spriedums lietā T-380/94 *AULFASS* un *AKT/Komisija, Recueil*, II-2169. lpp., 59. punkts), piekrītot *IGF* viedoklim par to, ka attiecīgās apmācības laikā netika ievērota labas finanšu vadības prasība, kas ir sākotnējā lēmuma par palīdzības apstiprināšanu neatņemams nosacījums.

91 No tā izriet, ka Komisija nav pārkāpusi Regulas Nr. 2950/83 6. panta 1. punktu.

b) Par iegūto tiesību pārkāpumu

92 Lai gan ir tiesa, ka sākotnējais lēmums par palīdzības apstiprināšanu rada ESF palīdzības saņēmējam tiesības prasīt tās samaksu, tas tā ir tikai tādā gadījumā, ja palīdzība tika izmantota, ievērojot šajā lēmumā paredzētos nosacījumus (iepriekš 75. punktā minētais Pirmās instances tiesas 1998. gada 15. septembra spriedums lietā T-142/97 *Branco/Komisija*, 105. punkts, un iepriekš 36. punktā minētais 2000. gada 27. janvāra spriedums apvienotajās lietās T-194/97 un T-83/98 *Branco/Komisija*, 94. punkts).

93 No iepriekš minētā 71. un tam sekojošajiem punktiem izriet, ka atbildētāja nav pieļāvusi acīmredzamu kļūdu vērtējumā, uzskatot, ka subsidētā apmācība netika realizēta, ievērojot sākotnējā lēmuma par palīdzības apstiprināšanu nosacījumus.

94 Prasītājam tādējādi nebija nekādu tiesību uz attiecīgās palīdzības galīgā saldo samaksu.

95 Pirmie divi izvirzītie pamati tādējādi nav pamatoti.

B — *Par trešo izvirzīto pamatu attiecībā uz tiesiskās palāvības un tiesiskās drošības principa pārkāpumu*

96 Šo pamatu veido divas daļas.

1. *Par pirmo daļu (tiesiskā palāvība, ko radījusi maksājuma pieprasījumā ietvertu finanšu pārskatu apliecināšana)*

a) Lietas dalībnieku argumenti

97 Prasītājs apgalvo — tas, ka *DAFSE* 1988. gadā apliecināja galīgā saldo maksājuma pieprasījumā ietvertu faktu un finanšu pārskatu precizitāti, radīja prasītājam tiesības saņemt attiecīgo palīdzību.

98 Stridīgais tiesību akts apstrīdēja šo lēmumu, lai gan fakti nebija mainījušies. Portugāles tiesas izbeidza pret prasītāju vērstās tiesvedības, tādējādi novēršot aizdomas par uz prasītāju attiecināmiem pārkāpumiem.

99 Prasītājs turklāt norāda, ka Portugālē sniegt apliecinājumu var tikai *DAFSE*.

- 100 1988. gadā sniegtais apliecinājums radīja prasītājam paļāvību par maksājuma veikšanu, ko Komisija varēja apstrīdēt tikai tad, ja netiktu ievēroti sākotnējā lēmumā par palīdzības apstiprināšanu paredzētie nosacījumi, un nevis tāpēc, ka citi apsvērumi vēlāk izrādījās pretrunā ar apliecinātajām izmaksām un izdevumiem.
- 101 Atbildētāja apstrīd šos argumentus un apgalvo, ka izvirzītais pamats nav pamatots.

b) Pirmās instances tiesas vērtējums

- 102 Tiesības uz tiesiskās paļāvības aizsardzību ir saistītas ar trīs nosacījumu izpildi. Pirmkārt, Kopienu iestādēm ieinteresētajai personai ir jābūt sniegušām precīzu, beznosacījumu un saskaņotu apliecinājumu no kompetentiem un uzticamiem avotiem. Otrkārt, šim apliecinājumam jābūt tādām, kas var radīt paļāvību personai, uz kuru tas attiecas. Treškārt, sniegtajam apliecinājumam ir jāatbilst piemērojamiem tiesību noteikumiem (Pirmās instances tiesas 1999. gada 6. jūlija spriedums lietā T-203/97 *Forvass/Komisija, Recueil FP*, I-A-129. un II-705. lpp., 70. punkts, un 2002. gada 7. novembra spriedums lietā T-199/01 *G/Komisija, Recueil FP*, I-A-207. un II-1085. lpp., 38. punkts).
- 103 Šajā gadījumā apstāklis, ka valsts iestāde sākotnēji apliecināja galīgā saldo maksājuma pieprasījuma faktisko un finanšu pārskatu pareizību, palīdzības saņēmējam nevarēja radīt tiesisko paļāvību attiecībā uz galīgā saldo samaksu.
- 104 Pirmkārt, no Lēmuma 83/516 2. panta 2. punkta izriet, ka attiecīgā dalībvalsts garantē ESF finansēto darbību sekmīgu pabeigšanu. Turklāt saskaņā ar Regulas

Nr. 2950/83 7. panta 1. punktu Komisija var pārbaudīt galīgā saldo maksājuma pieprasījumus, "neskarot dalībvalstu veiktās pārbaudes". Šie dalībvalstu pienākumi un tiesības nav ierobežoti laika ziņā. No tā izriet, ka galīgā saldo maksājuma pieprasījumā, kas saistīts ar arodapmācības darbību, ietverto faktu un finanšu pārskatu precizitātes apliecināšana Regulas Nr. 2950/83 5. panta 4. punkta otrā teikuma izpratnē neaizliedz dalībvalstij veikt vēlāku galīgā saldo maksājuma pieprasījuma atkārtotu pārbaudi (Tiesas 1999. gada 12. novembra rīkojums lietā C-453/98 P *Branco/Komisija*, *Recueil*, I-8037. lpp., 77. punkts, un iepriekš 68. punktā minētais spriedums lietā *Frota Azul-Transportes e Turismo*, 62. punkts). Turklāt nekas neaizliedz DAFSE atkārtotas pārbaudes veikšanas nolūkos piesaistīt grāmatvedības un finanšu audīta jomā specializējušos uzņēmumu, tādu kā IGF (iepriekš minētais rīkojums lietā *Branco/Komisija*, 78. punkts, un iepriekš 36. punktā minētais 2000. gada 27. janvāra spriedums lietā *Branco/Komisija*, 68. punkts).

105 Otrkārt, Regulas Nr. 2950/83 6. panta 1. punkts atstāj Komisijas kompetencē galīgā lēmuma par saldo maksājuma pieprasījumu pieņemšanu. Tādējādi Komisiju nesaistīja DAFSE sniegtais apliecinājums. Līdz ar to tas nevarēja būt tāds apliecinājums attiecībā uz galīgā saldo samaksu, ko devusi institūcija, kam ir šajā sakarā nepieciešamās pilnvaras.

106 Treškārt, saskaņā ar iepriekš minēto noteikumu galīgais lēmums attiecībā uz saņēmēju joprojām ir atkarīgs no tā, vai palīdzības saņēmējs ir izpildījis finanšu palīdzības piešķiršanu reglamentējošos nosacījumus (iepriekš 104. punktā minētais rīkojums lietā *Branco/Komisija*, 87.–89. punkts). Tomēr pirmo divu izvirzīto pamatu pārbaude ir atklājusi, ka Komisija nav pieļāvusi acīmredzamu kļūdu vērtējumā, uzskatot, ka prasītājs nav ievērojis labas finanšu vadības prasības, kas ietvertas nosacījumos, ar kādiem attiecīgā palīdzība tika piešķirta.

107 Ceturtkārt, procesa virzība nevarēja radīt prasītājam tiesisko palāvību. Kā zināms, DAFSE ar 1990. gada 30. jūlija vēstuli lūdza prasītājam atmaksāt ESF un Portugāles Republikas izmaksātos avansus. Turpmāk prasītājs tika informēts par aizdomām attiecībā uz pārkāpumu pastāvēšanu Lēmuma 83/673 7. panta izpratnē un pēc tam — par izmeklēšanas procedūras uzsākšanu Porto apgabala krimināllietu tiesā

par krāpšanu subsīdiju saņemšanā un to piesavināšanos saistībā ar ESF finansēto apmācību. Prasītājs saņēma arī lēmumu par attiecīgās finanšu palīdzības pārtraukšanu, pret kuru tas cēla prasību ar lūgumu atcelt tiesību aktu, kas tika noraidīta. Visbeidzot, pēc tiesvedību izbeigšanas sakarā ar noilgumu, prasītājs saņēma lēmumprojektu par finanšu palīdzības samazināšanu, par kuru tam tika lūgts iesniegt apsvērumus.

- 108 Apstākļi, ka pret prasītāju uzsāktās krimināllietas tika izbeigtas, nevarēja radīt tam tiesisko paļāvību, ka palīdzības summa tiks izmaksāta. Faktiski no Regulas Nr. 2950/83 6. panta izriet, ka darbības saistībā ar neatbilstošu ESF palīdzības izmantošanu Kopienu tiesībās netiek kvalificētas kā kriminālnodarījumi (Tiesas 1999. gada 8. jūlija spriedums lietā *C-186/98 Nunes un de Matos, Recueil*, I-4883. lpp., 7. un 8. punkts). Tādējādi, kaut arī labas pārvaldības princips, saskaņā ar kuru Kopienu iestādēm lēmums ir jāpieņem, pilnībā pārzinot attiecīgos faktus, attaisno to, ka Komisija pieņēma lēmumu tikai tad, kad valsts tiesa bija izlēmusi jautājumu par krāpšanas pastāvēšanu, tas tomēr nav šķērslis, lai Komisija, pamatojoties uz *IGF* administratīvo izmeklēšanu, pēc tiesvedības izbeigšanas sakarā ar noilgumu veiktu pārbaudi par tās līdzdalības iespējamo samazinājumu.
- 109 No tā izriet, ka trešā pamata pirmā daļa nav pamatota.

2. Par otro daļu (tiesiskās drošības trūkums nesaprātīgi ilgu laikposmu un tiesiskās paļāvības pārkāpums)

a) Lietas dalībnieku argumenti

- 110 Prasītājs apgalvo, ka ir pārkāpti tiesiskās paļāvības un tiesiskās drošības principi, jo pat tādā gadījumā, ja Komisiju nesaista noteikts termiņš, tai tomēr ir jāpieņem lēmums saprātīgā termiņā.

111 Piecpadsmit gadu termiņš pirms apstrīdētā lēmuma pieņemšanas ir pārmērīgs. Prasītājs it īpaši uzskata, ka pret to vērsto tiesvedību izbeigšana novērsa jebkādas iemeslus tā maksājuma pieprasījuma neapstiprināšanai.

112 Prasītājs tāpat norāda — tā kā šis termiņš turpināja pieaugt, tas radīja viņā tiesisko paļāvību, ka Komisija pieņems *DAFSE* sniegtajam apliecinājumam, ar kuru 1988. gadā tika apstiprināts galīgā saldo maksājuma pieprasījums, atbilstošu lēmumu.

113 Atbildētāja apstrīd šos argumentus un apgalvo, ka izvirzītais pamats nav pamatots.

b) Pirmās instances tiesas vērtējums

Par to, vai attiecīgais termiņš ir saprātīgs, un par tiesisko drošību

114 Atbilstoši pastāvīgajai judikatūrai jautājums par to, vai administratīvas procedūras ilgums ir saprātīgs, ir izvērtējams, ņemot vērā katras konkrētās lietas apstākļus un it īpaši kontekstu, kādā tā radusies, dažādos procesuālos posmus, lietas sarežģītību, kā arī tās nozīmību iesaistītajiem lietas dalībniekiem (Pirmās instances tiesas 1997. gada 19. marta spriedums lietā T-73/95 *Oliveira/Komisija*, *Recueil*, II-381. lpp., 4. punkts; 1997. gada 22. oktobra spriedums apvienotajās lietās T-213/95 un T-18/96 *SCK un FNK/Komisija*, *Recueil*, II-1739. lpp., 57. punkts; 1998. gada 15. septembra spriedums apvienotajās lietās T-180/96 un T-181/96 *Mediocurso/Komisija*, *Recueil*, II-3477. lpp., 61. punkts, un 1999. gada 16. septembra spriedums lietā T-182/96 *Partex/Komisija*, *Recueil*, II-2673. lpp., 177. punkts).

- 115 Tieši šādā aspektā ir jāizvērtē termiņa saprātīgais raksturs, kas sākās no brīža, kad prasītājs 1988. gada jūlijā iesniedza galīgā saldo maksājuma pieprasījumu, un beidzās brīdī, kad 2002. gada 23. oktobrī tika pieņemts apstrīdētais lēmums.
- 116 Laikposmā no 1988. gada jūlija līdz 1989. gada maijam *DAFSE* pārbaudīja prasītāja pārskatus un *IGF* saskaņā ar Regulas Nr. 2950/83 7. panta 1. punktu veica padziļinātu finanšu kontroli, lai konstatētu *EB L^{da}* izdevumu faktisko un finanšu stāvokli.
- 117 Ņemot vērā aizdomas par pārkāpumiem, *DAFSE* un Komisija nogaidīja, kamēr Portugāles tiesas pieņem nolēmumu pret prasītāju ierosinātajās krimināllietās. Iepriekš 36. punktā minētajā 2000. gada 27. janvāra spriedumā lietā *Branco/Komisija* (51. punkts) Pirmās instances tiesa atzina — “tā kā šajā lietā Komisijai, pirmkārt, pēc *IGF* ziņojuma bija nopietnas šaubas par to, ka palīdzība izmantota likumīgi, un, otrkārt, sakarā ar to, ka tai laikā, kad Komisija par to tika informēta, pret palīdzības saņēmēju attiecībā uz noteiktām finansētā projekta ietvaros veiktajām darbībām bija ierosināta tiesvedība Portugāles krimināltiesā, Komisijai nebija pienākuma pieņemt galīgo lēmumu par saldo maksājuma pieprasījumu”.
- 118 Tādējādi tikai no tā brīža, kad Portugāles iestādes informēja Komisiju par tiesvedību izbeigšanu 2001. gada jūlijā, Komisija varēja būt pārliecināta, ka lieta vairs netiks izskatīta krimināltiesību aspektā. Tādējādi atkārtoto pārbaudi administratīvajā līmenī tai vajadzēja veikt ar vēl lielāku rūpību un piesardzību, jo spriedums attiecībā uz prasītāja darbību netika pieņemts un tiesvedība tika izbeigta tikai sakarā ar noilguma iestāšanos.

119 Sākot no šā datuma, Komisija ar iepriekšējā punktā aprakstīto rūpību, pamatojoties uz *IGF* ziņojumu, gatavoja lēmumprojektu par finanšu palīdzības samazināšanu. Tad Komisija 2002. gada 8. janvārī nosūtīja šo lēmumprojektu Portugāles iestādēm apsvērumu izteikšanai saskaņā ar Regulas Nr. 2950/83 6. panta 1. punktu. Process tika apturēts uz laiku, kamēr dalībvalsts pati informēja par šo projektu prasītāju, lai arī viņš varētu sniegt savas piezīmes. Prasītājs neiesniedza apsvērumus tam paredzētajā termiņā. 2002. gada 24. aprīlī *DAFSE* informēja atbildētāju, ka tam nav nekādu iebildumu pret lēmumprojektu. Tad Komisijas dienesti saņēma Budžeta ģenerāldirektorāta, Juridiskā dienesta un Finanšu kontroles ģenerāldirektorāta piekrišanu lēmumprojektam. Apstrīdētais lēmums tika pieņemts 2002. gada 23. oktobrī.

120 No minēto notikumu secības, no tiesas un administratīvajiem procesiem gan valsts, gan Kopienų līmenī, kā arī no tā, ka Komisija nevarēja pilnībā paļauties uz krimināllietā pieņemto nolēmumu, izriet, ka katrs no šiem procesuālajiem posmiem pirms apstrīdētā lēmuma pieņemšanas norisinājās saprātīgā termiņā.

121 Prasītājs tomēr uzskata, ka attiecīgais termiņš izbeidzās apstrīdētā lēmuma paziņošanas brīdī, t.i., 2003. gada 31. jūlijā, un atbildība par to ir jāuzņemas valsts iestādēm.

122 Šajos apstākļos tomēr ir jāatzīst, ka Komisija par apstrīdēto lēmumu tā saņēmeju, Portugāles Republiku, informēja saprātīgā laikposmā, paredzot tās pienākumu informēt prasītāju. Jākonstatē, ka Portugāles Republika prasītāju par minēto lēmumu informēja ar novēlošanos, bet Komisija par to nevar būt atbildīga. Tikai vilcināšanās,

kas attiecināma uz Komisiju, var būt pamats atzīt saprātīga termiņa neievērošanu. Līdz ar to ar šo termiņu saistītais tiesiskās drošības trūkums nevar būt pamats apstrīdētā lēmuma atcelšanai.

Par tiesisko paļāvību, ko radīja laikposms, kādā Komisija pieņēma lēmumu

- 123 Prasītājs uzskata, ka nesaprātīgais laikposms, kādā Komisija pieņēma lēmumu attiecībā uz galīgā saldo maksājuma pieprasījumu, radīja tiesisko paļāvību par minētās summas samaksu.
- 124 Tomēr, ņemot vērā iepriekš 120. un 122. punktā secināto, šis arguments ir balstīts uz kļūdainu pieņēmumu un ir noraidāms. Papildus tam tiesiskā paļāvība tostarp paredz, ka Kopienas iestāde ir sniegusi ieinteresētajai personai precīzu, beznosacījumu un saskaņotu apsolījumu no kompetentiem un uzticamiem avotiem. Tomēr, kā jau ticis norādīts (skat. iepriekš 102.–109. punktu), šajā gadījumā tas tā nav.
- 125 Papildus tam izvirzītā pamata pirmās daļas izvērtēšana ir atklājusi, ka *DAFSE* sākotnēji sniegtais apliecinājums un procesa turpmākā virzība nevarēja radīt tiesisko paļāvību, ka šis maksājums tiks veikts.
- 126 Šajos apstākļos trešais izvirzītais pamats attiecībā uz abām tā daļām ir noraidāms.

C — *Par ceturto prasības pamatu attiecībā uz samērīguma principa pārkāpumu*

1. *Lietas dalībnieku argumenti*

127 Prasītājs uzskata, ka atbildētāja ir pārkāpusi samērīguma principu, sākotnējā lēmuma par palīdzības apstiprināšanu īstenošanas laikā neievērojot pienākumu atmaksāt likumīgi norādītos izdevumus apmācības laikā.

128 Atbildētāja to apstrīd.

2. *Pirmās instances tiesas vērtējums*

129 Šajā gadījumā Komisijas veiktais samazinājums ir tieši saistīts ar pārkāpumiem, par kuriem to informēja Portugāles iestādes, un tā mērķis ir neatmaksāt tikai nelikumīgos vai nelietderīgos izdevumus.

130 Minētais samazinājums tādējādi atbilst samērīguma principam.

131 No tā izriet, ka ceturtais pamats ir noraidāms.

132 Līdz ar to prasība ir noraidāma tās kopumā.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 133 Atbilstoši Reglamenta 87. panta 2. punktam lietas dalībniekam, kuram spriedums nav labvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Tā kā prasītājam spriedums nav labvēlīgs, tam jāpiespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus saskaņā ar atbildētājas prasījumiem.

Ar šādu pamatojumu

PIRMĀS INSTANCES TIESA (piektā palāta)

nospriež:

- 1) **prasību noraidīt;**
- 2) **prasītājs atlīdzina tiesāšanās izdevumus.**

Vilaras

Dehousse

Šváby

Pasludināts atklātā tiesas sēdē Luksemburgā 2005. gada 30. jūnijā.

Sekretārs

Priekšsēdētājs

H. Jung

M. Vilaras